Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

9 октомври 2025 година*

„Преюдициално запитване — Държавни помощи — Регламент (ЕС) № 651/2014 — Освобождаване на някои категории помощи, съвместими с вътрешния пазар — Грешка в превода на текста на румънски език на този регламент — Правно действие на регламента за поправка на тази грешка — Възможност за възстановяване на помощ, отпусната преди поправката, при спазване на условията в съдържащия грешка в превода текст на регламента — Защита на оправданите правни очаквания — Правна сигурност“

По съединени дела C-416/24 и C-417/24

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Curtea de Apel Bacău (Апелативен съд Бакъу, Румъния) с актове от 18 април 2024 г., постъпили в Съда на 11 юни 2024 г., в рамките на производствата по дела

On Air Media Professionals SRL (C-416/24)

срещу

Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași,

и

Different Media SRL (C-417/24)

срещу

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: F. Biltgen, председател на състава, T. von Danwitz, заместник-председател на Съда, изпълняващ функциите на съдия от първи състав, I. Ziemele, A. Kumin, и S. Gervasoni (докладчик), съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: A. Calot Escobar,

* Език на производството: румънски.

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Европейската комисия, от Ł. Habiak, M. Lagrue, L. Nicolae и P. J. O. Van Nuffel, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 22 май 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 2, точка 18, буква а), първо изречение от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 [ДФЕС] (ОВ L 187, 2014 г., стр. 1, наричан по-нататък „ОРГО“), член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/452 на Комисията от 15 март 2021 година за поправка на текста на румънски език на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 [ДФЕС] (ОВ L 89, 2021 г., стр. 1, наричан по-нататък „Регламентът за поправка“), принципа на защита на оправданите правни очаквания и принципа на правната сигурност.

2 Запитванията, формулирани по идентичен начин, са отправени в рамките на два спора, първият от които е между On Air Media Professionals SRL (наричано по-нататък „On Air Media“), дружество с ограничена отговорност по румънското право, и Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași (Агенция за малките и средните предприятия на Яш, Румъния), а вторият — между Different Media SRL, също дружество с ограничена отговорност по румънското право, и Ministerul Antreprenoriatului și Turismului — Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași (Министерство на предприемачеството и туризма — Агенция за малките и средните предприятия, привличане на инвестиции и насърчаване на износа на Яш, Румъния) относно искания за възстановяване на неправомерно отпуснати на тези две дружества субсидии по мерки за подпомагане на предприятия, засегнати от икономическата криза вследствие на пандемията от COVID-19.

Правната уредба

Правото на Съюза

ОРГО

3 Съображение 14 от ОРГО гласи:

„Помощите, предоставени на предприятия в затруднено положение, следва да бъдат изключени от приложното поле на настоящия регламент, тъй като те следва да бъдат оценявани съгласно Насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и преструктуриране на предприятия в затруднено положение от 1 октомври 2004 г. […], чийто срок на прилагане беше удължен със Съобщение на [Европейската комисия] относно удължаване на прилагането на насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и преструктуриране на предприятия в затруднение от 1 октомври 2004 г. […], или съгласно последващите ги насоки, за да се предотврати тяхното заобикаляне, с изключение на схемите за помощ за отстраняване на щети, причинени от някои природни бедствия. За да се осигури правна сигурност, е целесъобразно да бъдат определени ясни критерии, които не изискват оценка на всички особености на положението на дадено предприятие, за да се установи дали то може да се счита за предприятие в затруднено положение за целите на настоящия регламент“.

4 Член 1 от този регламент е озаглавен „Приложно поле“ и в параграф 4 предвижда:

„Настоящият регламент не се прилага за:

[…]

в) помощи за предприятия в затруднено положение, с изключение на схемите за помощ за отстраняване на щети, причинени от някои природни бедствия.

[…]“.

5 Член 2 от споменатия регламент е озаглавен „Определения“ и първоначалният му текст на румънски език гласи:

„За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

[…]

18. „предприятие в затруднено положение“ означава предприятие, по отношение на което е изпълнено поне едно от следните обстоятелства:
    а) в случай на дружество с ограничена отговорност (което не е [малко или средно предприятие (МСП)], което съществува от най-малко три години или, за целите на допустимостта за помощите за рисково финансиране, МСП, което извършва дейност от седем години след първата си търговска продажба и което отговаря на условията за инвестиции за рисково финансиране въз основа на извършен от избрания финансов посредник финансов и правен анализ), когато неговият записан акционерен капитал е намалял с повече от половината поради натрупани загуби.

Такъв е случаят, когато приспадането на натрупаните загуби от резервите (и всички други елементи, които по принцип се считат за част от собствения капитал на дружеството) води до отрицателен кумулативен резултат, който надхвърля половината от записания акционерен капитал. За целите на настоящата разпоредба под понятието „дружество с ограничена отговорност“ се разбира по-специално видовете дружества, посочени в приложение I към Директива [2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 2013 г., стр. 19)], а понятието „акционерен капитал“ включва, когато е уместно, премии от акции;

[…]“.

Регламентът за поправка

6 Съображения 1 и 2 от Регламента за поправка гласят:

„(1) Текстът на румънски език на [ОРГО] съдържа грешки в член 2, параграф 18, буква а), първо изречение и в член 2, параграф 18, буква б), първо изречение, които променят смисъла на разпоредбите.

(2) Поради това текстът на румънски език на [ОРГО] следва да бъде съответно поправен. Поправката не се отнася за текста на останалите езици“.

7 Член 1, параграф 1 от Регламента за поправка гласи:

„В [ОРГО] се внася следната поправка:

Член 2, точка 18, буква а), първо изречение се заменя със следния текст: „в случай на дружество с ограничена отговорност (което не е МСП, което съществува по-малко от три години или, за целите на допустимостта за помощите за рисково финансиране, МСП, което е извършило своята първа търговска продажба преди най-много 7 години и което отговаря на условията за инвестиции за рисково финансиране въз основа на извършен от избрания финансов посредник финансов и правен анализ), когато неговият записан акционерен капитал е намалял с повече от половината поради натрупани загуби“.

8 Член 2 от Регламента за поправка гласи:

„Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*“.

Решението от 27 август 2020 г.

9 Комисията разрешава схемата за държавни помощи, озаглавена „Подкрепа на МСП и на големи предприятия за преодоляване на икономическата криза, предизвикана от пандемията COVID-19“, която Румъния ѝ съобщава на 20 август 2020 г., като на 27 август 2020 г. приема Решение C(2020) 5949 final — Държавна помощ SA.58166 (2020/N) —

Румъния — COVID-19: Подкрепа на МСП и на големи предприятия за преодоляване на икономическата криза, предизвикана от пандемията COVID-19 (ОВ C 302, 2020 г., стр. 1, наричано по-нататък „решението от 27 август 2020 г.“).

10 Съображения 16 и 47 от това решение гласят:

„16. Помощ не се предоставя на основание на мярката за предприятия в затруднено положение по смисъла на [ОРГО], на Регламента за групово освобождаване в сектора на селското стопанство („РОССС“) или на регламента за групово освобождаване в сектора на рибарството и аквакултурите („РОСРА“) към 31 декември 2019 г.

[…]

47. Поради това Комисията счита, че мярката е необходима, подходяща и пропорционална за преодоляване на сериозни затруднения в икономиката на държава членка и че тя отговаря на всички условия на временната рамка. По-специално:

[…]

– Помощ по мярката не се предоставя на предприятия, които към 31 декември 2019 г. вече са били в затруднено положение (вж. съображение 16). Поради това мярката е в съответствие с точка 22 в) от временната рамка“.

Румънското право

OUG № 130/2020

11 Член 4, параграф 1 от Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014—2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (Извънредно правителствено постановление № 130/2020 относно някои мерки за предоставяне на финансова подкрепа чрез безвъзмездни външни фондове по Оперативна програма „Конкурентоспособност“ за периода 2014—2020 г. в контекста на кризата с COVID-19, както и други мерки в областта на европейските фондове) от 31 юли 2020 г. (Monitorul Oficial al României, част I, бр. 705 от 6 август 2020 г.) (наричано по-нататък „OUG № 130/2020“) гласи:

„Микросубсидирането е в размер на 2 000 евро и се предоставя под формата на еднократна фиксирана сума в съответствие с разпоредбите на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006 (ОВ L 347, 2013 г., стр. 289), изменен, и на член 67, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд

и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 2013 г., стр. 320)“.

12 Член 6 от OUG № 130/2020 гласи:

„Микросубсидирането, предвидено в член 4, параграф 1 от това извънредно правителствено постановление, се предоставя въз основа на договор за държавна помощ на получателите, които отговарят на следните кумулативни условия:

a) осъществявали са текуща/оперативна дейност в рамките на най-малко една календарна година преди датата на подаване на заявлението за финансиране, с изключение на [оторизираните физически лица и индивидуалните лекарски кабинети], за които началото на дейността може да е най-късно на 1 февруари 2020 г.;

b) оборотът им през финансовата година, предхождаща подаването на молбата за финансиране, е в размер най-малко на равностойността в [румънски леи (RON)] на 5 000 евро към датата на подаване на молбата за финансиране, с изключение на получателите на държавната помощ, предвидена в член 5, параграф 1, буква a), получатели, които са учредени през 2019 г., с оборот по-малък от 5 000 евро, като минималният праг на оборот е изчислен чрез умножаване на броя пълни месеци на дейност през 2019 г. по сумата от 415 евро, и получателите на държавна помощ, посочени в член 5, параграф 1, букви b) и c);

c) те продължават да извършват дейността си в период не по-малък от шест месеца, считано от предоставяне на подпомагането под формата на микрофинансиране“.

13 Член 32 от OUG № 130/2020 предвижда:

„(1) Правилата за предоставяне на държавни помощи са предвидени в рамките на схемата за държавни помощи — Подкрепа за МСП, която се одобрява от Европейската комисия.

(2) Изменението и/или добавянето на схемата за държавни помощи — Подкрепа за МСП — поражда действие, считано от датата на уведомлението за решението, с което Европейската комисия дава разрешение“.

Постановление № 1060/2857/2020

14 Точка 3.6 от приложението към Ordinul nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat — Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 (Постановление № 1060/2857/2020 за одобряване на схемата за държавна помощ — Подкрепа за МСП за преодоляване на икономическата и финансова криза, предизвикана от пандемията COVID-19) от 8 септември 2020 г. (Monitorul Oficial al României, част I, бр. 835 от 11 септември 2020 г.) (наричано по-нататък „Постановление № 1060/2857/2020“), прието от Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri

(Министерство на икономиката, на енергетиката и на бизнес средата, Румъния) и Ministerul Fondurilor Europene (Министерство на европейските фондове, Румъния), съдържа по-конкретно следното определение:

„предприятия в затруднено положение“ — съгласно член 2, точка 18, буква а) от [ОРГО] предприятието се счита в затруднено положение при следните обстоятелства:

i) в случай на дружество с ограничена отговорност (което не е МСП, което съществува най-малко три години), когато неговият записан дружествен капитал е намалял с повече от половината поради натрупани загуби. Такъв е случаят, когато приспадането на натрупаните загуби от резервите (и всички други елементи, които по принцип се считат за част от собствения капитал на дружеството) води до отрицателен кумулативен резултат, който надхвърля половината от записания акционерен капитал. За целите на настоящата разпоредба под понятието „дружество с ограничена отговорност“ се разбира по-специално видовете дружества, упоменати в приложение I към Директива [2013/34], а „акционерен капитал“ включва, ако е уместно, всякакви премии от емисии;

[…]“.

15 Точка 6.19 от приложението към това постановление гласи:

„Общите критерии за допустимост на получателите, които кандидатстват за финансиране по мерките по настоящата схема за държавна помощ, са следните:

a) не са в затруднено положение към 31 декември 2019 г. по смисъла на разпоредбите на член 2, точка 18 от [ОРГО], с изключение на [оторизираните физически лица и индивидуалните лекарски кабинети];

b) по отношение на тях не е прието или изпълнено никакво решение за възстановяване на държавна помощ […];

c) не са в производство за предпазен конкордат, в производство за ликвидация, за неплатежоспособност или по несъстоятелност“.

Постановление № 2989/2020

16 Точка 8.11 от Ordinul nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii „Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile“ din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014—2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (Постановление № 2989/2020 за одобряване на процедурата за изпълнение на мярката „Микросубсидиране, предоставяно чрез безвъзмездни външни фондове“ по схемата за държавна помощ, въведена с Извънредно правителствено постановление № 130/2020 относно някои мерки за отпускане на финансова помощ от външни безвъзмездни средства във връзка с оперативната програма за конкурентоспособност 2014—2020 г. в контекста на кризата, предизвикана от COVID-19, както и други мерки в областта на европейските фондове) от 30 септември 2020 г. (Monitorul Oficial al României, част I, бр. 902 от 5 октомври 2020 г.) по същество предвижда,

че държавните помощи следва да се възстановяват изцяло, ако вследствие на проверки, извършени след подписване на договорите за финансиране, бъде установено, че получателят им не попада в категорията на получателите, които отговарят на изискванията по OUG № 130/2020.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

17 На 20 август 2020 г. Румъния уведомява Комисията за схема за държавни помощи, озаглавена „Подкрепа за МСП и големи предприятия за преодоляване на икономическата криза, предизвикана от пандемията COVID-19“. С решението от 27 август 2020 г. Комисията разрешава тази схема за държавни помощи.

18 Съображение 16 от това решение предвижда, че държавни помощи по разрешената схема не се предоставят на предприятия, които към 31 декември 2019 г. са били в затруднено положение по смисъла на член 2, точка 18 от ОРГО. Видно от съображение 47 от същото решение, става въпрос за едно от условията на Комисията за обявяване на схемата за помощи за необходима, подходяща и пропорционална, а следователно и за съвместима с вътрешния пазар.

19 След съобщаването на решението от 27 август 2020 г. румънските власти приемат Постановление № 1060/2857/2020 за прилагане на схемата за помощи.

20 Точка 6.1 от приложението към това постановление предвижда отпускане на някои категории МСП на помощ с максимален размер от 2 000 евро на получател.

21 Съгласно решението от 27 август 2020 г. един от общите критерии за допустимост на кандидатите за финансиране, предвиден в точка 19.6 от приложението към споменатото постановление, е към 31 декември 2019 г. да не са били в затруднено положение по смисъла на член 2, точка 18 от ОРГО. Съдържащото се в тази разпоредба определение на „предприятие в затруднено положение“ е припомнено в точка 3.6, подточка i) от приложението към същото постановление.

22 На 10 декември 2020 г. On Air Media и Different Media сключват договори за финансиране по споменатата схема за помощи и получават микросубсидии от по 9 679 RON (приблизително 1 945 евро) за подпомагане на преодоляването на икономическата криза, предизвикана от пандемията от COVID-19.

23 С решения от 8 ноември 2022 г и 18 октомври 2022 г., отнасящи се съответно за On Air Media и за Different Media, се разпорежда възстановяване на тези микросубсидии. Всъщност според румънските органи не е изпълнено едно от предвидените в закона условия за получаване на субсидии от тези дружества — а именно към 31 декември 2019 г. да не са „предприятия в затруднено положение“ по смисъла на точка 3.6, подточка i) от приложението към Постановление № 1060/2857/2020 — тъй като към посочената дата капиталовите им загуби значително превишават записания им капитал.

24 On Air Media и Different Media обжалват решенията за възстановяване пред Tribunalul Neamț (Окръжен съд Нямц, Румъния). Те твърдят, че са отговаряли на всички условия за получаване на разглежданите микросубсидии, и по-конкретно че не са били предприятия в затруднено положение по смисъла на член 2, точка 18 от ОРГО. Текстът на румънски език

на този регламент изключвал от категорията на „предприятия в затруднено положение“ МСП, които съществуват „от най-малко три години“. On Air Media и Different Media твърдят, че към датата на сключване на договорите за финансиране са съществували съответно от тринадесет и осемнадесет години.

25 Tribunalul Neamț (Окръжен съд Нямц) отхвърля жалбите им. Той се основава на факта, че след отпускането на разглежданите субсидии на On Air Media и Different Media текстът на румънски език на ОРГО е поправен с Регламента за поправка и вече предвижда, че само МСП, които съществуват от по-малко от три години — а не, както преди, от най-малко три години — не попадат в приложното поле на понятието „предприятия в затруднено положение“ и следователно отговарят на условията за получаване на разглежданите помощи.

26 Според този съд Регламентът за поправка не изменя ОРГО, а само текста му на румънски език, тъй като в първоначалния текст на ОРГО на английски език се изисква предприятията да са съществували „по-малко от три години“. С оглед на това този съд прилага член 2, точка 18 от ОРГО в изменената му с Регламента за поправка редакция и установява, че към датата, когато са подали заявленията си, On Air Media и Different Media не са отговаряли на всички критерии за допустимост.

27 Тези дружества обжалват първоинстанционните решения пред Curtea de Apel Bacău (Апелативен съд Бакъу, Румъния), който е запитващата юрисдикция.

28 В жалбите си те твърдят, на първо място, че румънските органи са приложили с обратна сила Регламента за поправка, тъй като същият е приет през март 2021 г. — повече от три месеца след като са подписали договорите за финансиране, а и дори след като са използвали субсидиите за закупуване на оборудване.

29 На второ място, те твърдят, че понятието за първоначален текст на регламента на английски език, използвано в първоинстанционното решение, е лишено от правно основание, тъй румънският език е един от 24-те официални езика на Европейския съюз на същото основание като останалите 23 езика.

30 На трето място, жалбоподателите отбелязват, че към датата на подписване на договорите за финансиране текстът на румънски език на ОРГО е действал непроменен от повече от шест години и напълно е съответствал на всички други приложими в случая нормативни актове, и по-конкретно на съдържащото същия текст Постановление № 1060/2857/2020. Поради това те считат, че са действали напълно добросъвестно при подаването на заявленията за субсидии и при подписването и изпълнението на договорите за финансиране.

31 Според запитващата юрисдикция трябва да установи дали в случаите, когато е приет регламент за поправка на текста на един от езиците на регламент на Съюза, поправеният текст се прилага с обратна сила, считано от влизане в сила на първоначалния текст на регламента, или поражда действие от влизането в сила на регламента за поправка.

32 Освен това запитващата юрисдикция иска да се установи дали в разглежданите случаи принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания допускат възстановяване на държавните помощи, отпуснати съгласно първоначалния текст на румънски език на ОРГО.

33 Накрая, запитващата юрисдикция отбелязва, че в националната съдебна практика няма единно становище по тези въпроси.

34 При тези обстоятелства Curtea de Apel Bacău (Апелативен съд Бакъу) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Води ли приемането на регламент за поправка на официалния текст на румънски език на регламент на Европейския съюз — а именно [Регламента за поправка] — до прилагане с обратна сила на поправения текст, считано от влизането в сила на първоначалния регламент, или поражда действие само за в бъдеще, след влизането в сила на регламента за поправка, в случаите, когато националните органи са предоставили държавна помощ в съответствие с условията, предвидени в първоначалния текст на румънски език на [ОРГО], а след влизането в сила на [Регламента за поправка] са поискали възстановяване на предоставената държавна помощ?

2) Означава ли равностойността на текстовете на различните езици на регламент на Европейския съюз, че националните органи на държава членка могат да се позоват срещу получател на държавна помощ, предоставена съгласно първоначалния текст на румънски език на [ОРГО], на разпоредбите на [Регламента за поправка], за да поискат възстановяване на държавната помощ, при липса на каквато и да е вина от страна на получателя на помощта?

3) Трябва ли правото на Европейския съюз, и по-специално принципите на защита на оправданите правни очаквания и на правна сигурност, да се тълкуват в смисъл, че не допускат възстановяване на държавната помощ, предоставена при спазване на условията, първоначално предвидени в текста на румънски език — условия, които обаче не са съществували в текстовете на останалите езици на [ОРГО], в случаите, когато поправката е извършена с [Регламента за поправка] и на румънски език след предоставянето на държавната помощ?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

35 С първия си преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали Регламентът за поправка трябва да се тълкува в смисъл, че поправя текста на румънски език на ОРГО с обратна сила, считано от датата на влизане в сила на последния.

36 Най-напред следва да се припомни постоянната съдебна практика, съгласно която, за да се избегнат бъдещи различия в тълкуването на разпоредбите на правото на Съюза, правният ред на Съюза има несъмнен интерес от еднообразното им тълкуване, гарантирано с предвидената в член 267 ДФЕС компетентност на Съда (вж. в този смисъл решения от 18 октомври 1990 г., Dzodzi, C-297/88 и C-197/89, EU:C:1990:360, т. 37 и 38, и от 16 юни 2016 г., Rodríguez Sánchez, C-351/14, EU:C:2016:447, т. 61).

37 Необходимостта от еднообразно тълкуване на разпоредбите на правото на Съюза изключва възможността в случай на съмнение текстът на съответната разпоредба да се разглежда отделно, а напротив, изисква да се тълкува и прилага в светлината на текстовете на останалите официални езици (решения от 5 декември 1967 г., van der Vecht, C-19/67, EU:C:1967:49, т. 456, и от 10 април 2025 г., Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, т. 30).

38 Както Съдът последователно приема, по принцип трябва да се признае еднаква стойност на текста на актовете на Съюза на всички езици (решения от 2 април 1998 г., EMU Tabac и др., C-296/95, EU:C:198:152, т. 36, и от 4 октомври 2024 г., AFAÏA, C-228/23, EU:C:2024:829, т. 38).

39 При несъответствия между текста на различни езици, съответната разпоредба от правото на Съюза трябва да се тълкува в зависимост от общата структура и целите на правната уредба, от която е част (решения от 27 октомври 1977 г., Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, т. 14, и от 10 април 2025 г., Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, т. 30).

40 Такова тълкуване не би могло все пак да доведе до лишаване от всяко полезно действие на ясния и точен текст на съответната разпоредба от правото на Съюза (решения от 8 декември 2005 г., ЕЦБ/Германия, C-220/03, EU:C:2005:748, т. 31, и от 3 септември 2024 г., Illumina и Grail, C-611/22 P и C-625/22 P, EU:C:2024:677, т. 126).

41 Поради несъответствието между текста на румънски език на член 2, точка 18 от ОРГО, който е ясен и недвусмислен, и текстовете му на останалите езици, Комисията приема Регламента за поправка, предмет на споровете в главните производства.

42 ОРГО, който обявява някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 ДФЕС, изключва от приложното си поле — съгласно член 1, параграф 4, буква в) — „предприятия в затруднено положение“, като определя това понятие в член 2, точка 18.

43 Докато по съвсем недвусмислен начин първоначалният текст на румънски език на последната разпоредба, публикуван на 26 юни 2014 г. в *Официален вестник на Европейския съюз*, изключва от категорията на предприятията в затруднено положение, що се отнася до дружествата с ограничена отговорност, МСП, които съществуват от поне три години, текстовете на другите езици на посочената разпоредба, публикувани същия ден в *Официален вестник на Европейския съюз*, също ясно изключват от тази категория МСП, които съществуват обаче по-малко от три години.

44 По въпроса дали Регламентът за поправка има обратно действие следва, най-напред, да се припомни, че съгласно член 297 ДФЕС законодателните актове на Съюза влизат в сила на датата, посочена в тях, или при липса на такава дата, на двадесетия ден след тяхното публикуване.

45 По-нататък, от постоянната съдебна практика на Съда следва също, че за разлика от процесуалноправните норми, които по принцип се прилагат към деня на влизането им в сила, за да се гарантират принципите на правна сигурност и защита на оправданите правни очаквания, материалноправните норми на Съюза трябва да се тълкуват в смисъл, че се отнасят до заварени при влизането им в сила положения само доколкото от формулировката, предназначението или структурата им ясно произтича, че трябва да им бъде придадено именно такова действие (вж. в този смисъл решение от 22 юни 2022 г., Volvo и DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, т. 31 и цитираната съдебна практика).

46 В случая Регламентът за поправка, който се отнася до материалноправна норма, предвижда в член 2, че влиза в сила на двадесетия ден след публикуването в *Официален вестник на Европейския съюз* и не предвижда изрично, че влиза в сила на по-ранна дата.

47 Обратното действие на Регламента за поправка обаче ясно личи от неговата цел.

48 Както посочва в съображения 1 и 2, Регламентът за поправка има за цел да поправи грешните и променящи смисъла на румънски език, но не и на останалите езици, текстове на член 2, точка 18, буква а), първо изречение и на член 2, точка 18, буква б), първо изречение от ОРГО.

49 От самия предмет на Регламента за поправка е видно, че целта му е да възстанови еднообразното тълкуване на член 2, точка 18 от ОРГО на всички езици, като коригира ab initio и с обратно действие грешката в превода, която опорочава текста на ОРГО на румънски език.

50 Всъщност, ако се приеме, че Регламентът за поправка изменя текста на румънски език на ОРГО само за в бъдеще, в периода от влизането в сила на ОРГО до влизането в сила на Регламента за поправка биха действали едновременно текстове на ОРГО, които, макар и основани на ясно и точно формулирани разпоредби, са несъвместими.

51 Такова тълкуване на Регламента за поправка не би могло да се възприеме, без да се наруши припомненото в точки 36 и 37 от настоящото решение изискване за еднообразно тълкуване и прилагане на правото на Съюза.

52 Ето защо на първия въпрос следва да се отговори, че Регламентът за поправка трябва да се тълкува в смисъл, че поправя текста на румънски език на ОРГО с обратна сила, считано от датата на влизане в сила на ОРГО.

По втория и третия въпрос

53 С втория и третия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат въз основа на Регламента за поправка да се иска възстановяване на помощите, отпуснати от Румъния преди приемането на същия регламент по силата на схемата за помощи, разрешена с решението от 27 август 2020 г.

54 Както беше установено в точка 52 от настоящото решение, Регламентът за поправка поправя текста на румънски език на ОРГО с обратно действие, считано от датата на влизане в сила на последния.

55 От поправения текст на румънски език се установява, че On Air Media и Different Media трябва да се считат за предприятия в затруднено положение по смисъла на член 2, точка 18 от ОРГО и че следователно е трябвало да бъдат изключени от ползване на разглежданите в главните производства субсидии.

56 Съгласно постоянната съдебна практика установяването на неправомерност на помощ трябва по правило да доведе до възстановяването ѝ от националните органи, за да се възстанови предишното положение (вж. в този смисъл решение от 8 декември 2011 г., Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, т. 33, и определение от 28 февруари 2024 г., Гърция/Комисия, C-797/22 P, EU:C:2024:174, т. 71).

57 Когато обаче прилагат правото на Съюза, тези органи са длъжни да спазват основните принципи, и по-конкретно принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания (решения от 1 април 1993 г., Lageder и др., C-31/91 и C-44/91, EU:C:1993:132, т. 33, и от 5 септември 2024 г., Novo Banco и др., C-498/22—C-500/22, EU:C:2024:686, т. 100).

58 Принципът на правната сигурност изисква правната уредба на Съюза да позволява на заинтересованите лица да се запознаят с точния обхват на задълженията, които тя им налага (решения от 1 октомври 1998 г., Обединено кралство/Комисия, C-209/96, EU:C:1998:448, т. 35, и от 22 февруари 2022 г., Stichting Rookpreventie Jeugd и др., C-160/20, EU:C:2022:101, т. 41).

59 Макар в общия случай принципът на правната сигурност да не допуска началото на времевия обхват на акт на Съюза да се определя към момент отпреди публикуването му, по изключение това е възможно, когато го изисква цел от общ интерес и когато оправданите правни очаквания на заинтересуваните лица са надлежно зачетени (решения от 25 януари 1979 г., Racke, 98/78, EU:C:1979:14, т. 20, и от 12 ноември 1981 г., Meridionale Industria Salumi и др., C-212/80—217/80, EU:C:1981:270, т. 10), както и, доколкото от съдържанието, от целта и от структурата на съответните правила ясно следва, че трябва да им бъде отредено такова действие (решения от 24 септември 2002 г., Falck и Acciaierie di Bolzano, C-74/00 P и C-75/00 P, EU:C:2002:524, т. 119, и от 30 април 2019 г., Италия/Съвет (Квоти за риболов на средиземноморска риба меч), C-611/17, EU:C:2019:332, т. 106 и цитираната съдебна практика).

60 Що се отнася до условието за спазване на принципа на защита на оправданите правни очаквания, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика правото да се направи позоваване на принципа за защита на оправданите правни очаквания предполага, че компетентните органи на Съюза са предоставили на заинтересованото лице конкретни, безусловни и непротиворечиви уверения, произтичащи от оправомощени и достоверни източници (решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 97 и цитираната съдебна практика).

61 Следователно практика на държава членка, която не е в съответствие с правната уредба на Съюза, не може да породи оправдани правни очаквания у частноправен субект, който се ползва от така създаденото положение (решения от 15 декември 1982 г., Maizena, 5/82, EU:C:1982:439, т. 22, и от 19 декември 2024 г., Kaduna, C-244/24 и C-290/24, EU:C:2024:1038, т. 131).

62 Съгласно постоянната практика на Съда в областта на държавните помощи предвид императивния характер на контрола в областта на държавните помощи, извършван от Комисията съгласно член 108 ДФЕС, от една страна, предприятията — получатели на дадена помощ, по принцип могат да имат оправдани правни очаквания за нейната правомерност само ако помощта е била предоставена съгласно предвидената в посочения

член процедура, и от друга страна, всеки добросъвестен икономически оператор трябва обичайно да бъде в състояние да се увери, че тази процедура е била спазена (решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 98 и цитираната съдебна практика).

63 Съдът обаче допуска възможността получател на неправомерна помощ да се позове на изключителни обстоятелства, които са могли да породят у него оправдани правни очаквания относно редовността на тази помощ, за да се противопостави на нейното възстановяване (вж. в този смисъл решение от 20 септември 1990 г., Комисия/Германия, C-5/89, EU:C:1990:320, т. 16).

64 В случая, както посочва генералният адвокат в точка 80 от заключението си, правните очаквания на On Air Media и Different Media, че могат да се ползват от помощи по ОРГО, се основават не само на действията на румънските органи, и по-конкретно на националната схема за помощи и приетите въз основа на нея решения за отпускане на помощи, но и на ясното, макар и погрешно съдържание на текста на румънски език на ОРГО, публикуван в *Официален вестник на Европейския съюз*, на който се позовава споменатата схема за помощи.

65 В това отношение, както подчертава генералният адвокат в точка 73 от заключението си, On Air Media и Different Media не могат да бъдат упрекнати, че при обстоятелствата в главните производства не са проверили текстовете на останалите езици на член 2, точка 18 от ОРГО, имайки предвид, че първоначалният текст на тази разпоредба на румънски език не поражда каквито и да било затруднения при тълкуването.

66 Освен това разглежданата национална схема за помощи, за която Комисията е надлежно уведомена, е разрешена от последната с решението от 27 август 2020 г., което може да е породило оправдани правни очаквания за правомерността на помощите, предоставени въз основа на тази схема.

67 С оглед на изложеното на втория и третия въпрос следва да се отговори, че принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат въз основа на Регламента за поправка да се иска възстановяване на помощите, отпуснати от Румъния преди приемането на същия регламент по силата на схемата за помощи, разрешена с решението от 27 август 2020 г.

По съдебните разноски

68 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) **Регламент (ЕС) 2021/452 на Комисията от 15 март 2021 година за поправка на текста на румънски език на Регламент (ЕС) № 651/2014 за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 [ДФЕС] трябва да се тълкува в смисъл, че поправя текста на румънски език на**

Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 [ДФЕС] с обратна сила, считано от датата на влизане в сила на последния регламент.

2) **Принципите на правна сигурност и на защита на оправданите правни очаквания трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат въз основа на Регламент 2021/452 да се иска възстановяване на помощите, отпуснати от Румъния преди приемането на същия регламент по силата на схемата за помощи, разрешена с Решение C(2020) 5949 final на Комисията от 27 август 2020 г. — Държавна помощ SA.58166 (2020/N) — Румъния — COVID-19: Подкрепа на МСП и на големи предприятия за преодоляване на икономическата криза, предизвикана от пандемията COVID-19.**

Подписи